

Plán péče o přírodní památku Kněhyňská jeskyně

na období
2025–2034

JEDNA
PŘÍRODA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	1
1.1 Základní identifikační údaje.....	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí.....	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma.....	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	2
1.6 Kategorie IUCN.....	2
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	2
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	2
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav.....	3
1.8 Cíl ochrany.....	4
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	5
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů.....	5
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	5
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů.....	8
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti.....	8
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti.....	9
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy.....	10
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch.....	11
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích.....	11
2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody.....	11
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup.....	11
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize.....	13
3. Plán zásahů a opatření.....	14
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ.....	14
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání.....	14
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území.....	16
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností.....	16
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu.....	16
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	17
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	17
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území.....	17
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území.....	17
4. Závěrečné údaje.....	19
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností).....	19
4.2 Použité podklady a zdroje informací.....	19
4.3 Seznam používaných zkratk.....	21
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval.....	21
5. Přílohy.....	22

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	1346
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Kněhyňská jeskyně
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Okresní národní výbor ve Frýdku-Místku
číslo předpisu:	neuveдено
datum platnosti předpisu:	27. 2. 1990
datum účinnosti předpisu:	15. 3. 1990

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Moravskoslezský
okres:	Frýdek-Místek
obec s rozšířenou působností:	Frýdlant nad Ostravicí
obec s pověřeným obecním úřadem:	Frýdlant nad Ostravicí
obec:	Čeladná
katastrální území:	Čeladná

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 619116, Čeladná

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
2781/39 - část		lesní pozemek		4760335	7 096
Celkem					7 096

* výměra části parcely byla určena nástroji GIS

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jim dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	0,7096	-		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	-		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	-	-	neplošná půda	-
			ostatní způsoby využití	-
zastavěné plochy a nádvoří	-	-		
plocha celkem	0,7096	-		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park: -
chráněná krajinná oblast (včetně zóny): Beskydy, 1. zóna
překryv s jiným typem ochrany: CHOPAV Beskydy
mezinárodní statut ochrany: -

Natura 2000
ptačí oblast: CZ0811022 Beskydy
evropsky významná lokalita: CZ0724089 Beskydy

1.6 Kategorie IUCN

III - přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Podzemní systém pseudokrasové jeskyně a jejích ekologických funkcí. Objekt je významným geomorfologickým útvarem, dokládajícím vývoj pískovcových flyšových formací a dále ojedinělou zoologickou lokalitou s koloniemi ohrožených druhů netopýrů.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
S3B Jeskyně nepřístupné veřejnosti	100	Rozsáhlý systém rozsedlinových a puklinových jeskyní vzniklý gravitačním rozvolněním flyšového svahu masivu Kněhyně. Jeskyně se nachází ve flyšových pískovcích a slepencích s výraznými systémy puklin a trhlin. Charakteristické jsou hluboké vertikální i horizontální prostory bez krasové výzdoby, s výrazně stabilním mikroklimatem (nízká teplota, vysoká vlhkost, minimální proudění vzduchu). Jeskyně slouží jako významné zimoviště netopýrů.	a, b (8310)

B. druhy

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
společenstvo letounů	VU, NT, DD	vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) - větší dutiny, zimoviště, stovky ex., pravidelně netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>) - větší dutiny, zimoviště, desítky ex., pravidelně netopýr brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>) - zimoviště, jednotky ex., pravidelně Ostatní druhy (zimoviště, jednotky ex., nepravidelně): netopýr vousatý (<i>Myotis mystacinus</i>), netopýr Brandtův (<i>Myotis brandtii</i>), netopýr severní (<i>Eptesicus nilssonii</i>), netopýr řasnatý (<i>Myotis nattereri</i>), netopýr velkouchý (<i>Myotis Bechsteinii</i>), netopýr ušatý (<i>Plecotus auritus</i>) a netopýr vodní (<i>Myotis daubentonii</i>)	a, b (netopýr velký)

**stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR:

VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – taxon, o němž jsou nedostateční údaje; Chobot & Němec (2017)

C. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
Rozsedlinová jeskyně ve flyšových horninách masivu Kněhyně	flyšové mořské sedimenty godulských vrstev křídového či mladotřetihorního stáří, vyzdvižené v několika fázích karpatského vrásnění na počátku třetihor	Propastovitá puklinová jeskyně je nejhlubší tohoto typu v Západních Karpatech (hloubka 57,5 m). Má tři vstupní otvory. Délka chodeb v několika patrech je 280 m.	a

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou

(*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
S3B Jeskyně nepřístupné veřejnosti	Zajistit zachování funkčních vstupů do jeskynního systému, které mají klíčový význam pro udržení mikroklimatu a umožnění přístupu do jeskynních prostor důležitých pro monitoring a dlouhodobou existenci jeskynního prostředí. Přirozený geodynamický vývoj (řícení, sesuvy, rozšiřování či uzavírání puklin) je respektován s výjimkou situací, kdy by došlo k uzavření nebo zániku unikátních vstupů, jejichž stabilizace je nezbytná pro zachování ekologické funkce území. Přípustné jsou technické zásahy vedoucí k udržení nebo stabilizaci vstupu, pokud neovlivní mikroklimatické poměry jeskyně ani přirozenou morfologii vnitřních prostor.	– rozloha min. 0,7 ha; – zachování mikroklimatu; – bez antropogenního poškození

B. druhy

druhy	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
společenstvo letounů	ochrana a zachování zimoviště s výskytem zimujících letounů	- vrápenec malý - každoroční výskyt v době zimování, nižší stovky jedinců - netopýr velký - každoroční výskyt v době zimování, desítky jedinců - netopýr vousatý, n. Brandtův, n. severní, n. brvitý, n. řasnatý, n. velkouchý, n. ušatý a n. vodní - nepravidelný výskyt v době zimování, 5× za 10 let jednotky exemplářů

C. útvary neživé přírody

útvary	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Rozsedlinová jeskyně ve flyšovách horninách masivu Kněhyně	Zachovat vstupní otvor jeskyně a povrchové geomorfologické projevy rozsedlinového systému v jejich přírodní podobě. Zabránit zásahům do horninového masivu, které by vedly k poškození, zániku nebo změně tvaru vstupního otvoru a povrchových rozsedlin. Umožnit nezbytnou údržbu ochranných prvků (např. mříže) za podmínky, že nezasahují do horniny a nenarušují přirozený charakter útvaru.	- bez antropogenního poškození

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

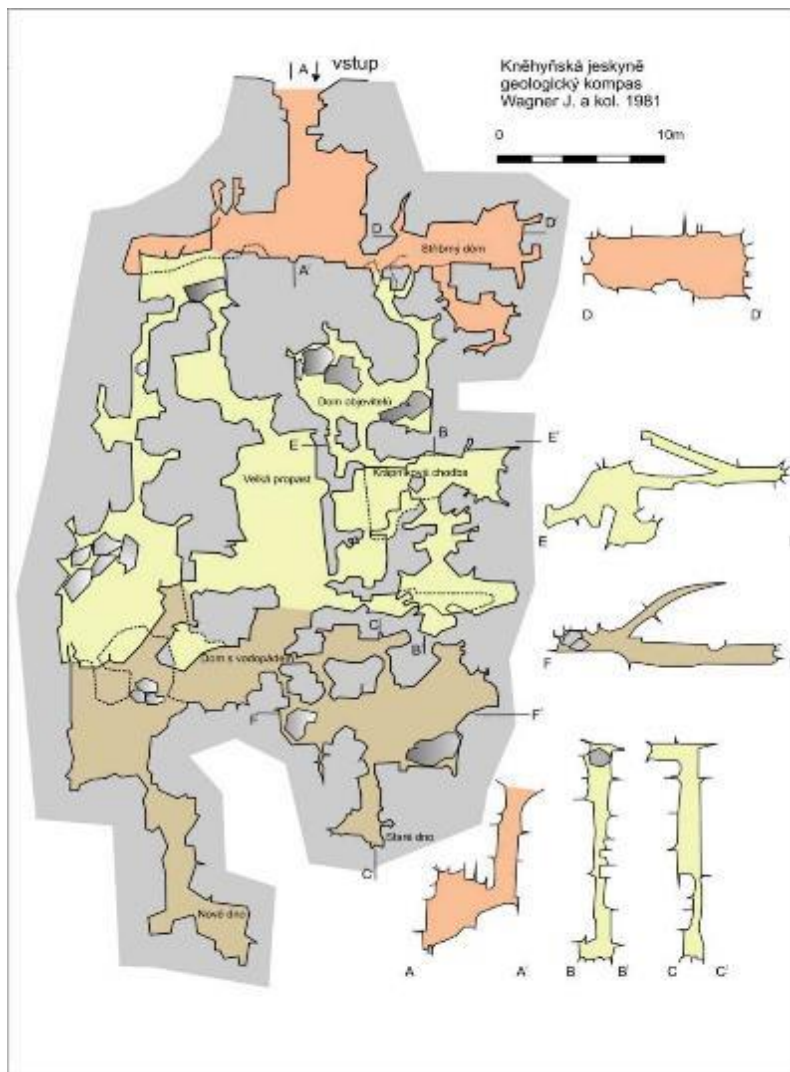
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Jeskynní systém se nachází na jihovýchodním svahu hory Kněhyně (1256,8 m n. m.). Propastovitá puklinová jeskyně je považována za nejhlubší známou jeskyni tohoto typu v české části Západních Karpat; její hloubka byla určena na 57,5 m (Pavlica 1964; Foldyna 1968). Jeskyně má tři vstupní otvory a délka chodeb vytvořených v několika patrech dosahuje přibližně 280 m (ZO ČSS ORCUS, nepubl.; Orcus 2024). Stejně jako v jiných rozsedlinových jeskyních beskydského flyše chybí krasová výzdoba; výjimkou je ojedinělý jílovcový útvar typu „rybí ploutve“ (Pavlica 1964). Lokalita je evidována v databázi JESO jako Kněhyňská jeskyně/Kněhyňská propast pod kódem P321901B-J-00001 (AOPK ČR, JESO 2024).

Popis Kněhyňské jeskyně

Vstup do jeskyně tvoří 6 metrů hluboká vertikála, otevírající se na jihovýchodním temeni terénní vlny. Na dně vstupní propásky se jeskyně dělí na Východní a Západní větev. Východní větev pokračuje několika skalními stupni a prahy k ústí Velké propasti, nejhlubší vertikální prostory systému (-12 m). Západní větev začíná prostorou 9 × 3,7 m, vysokou 3 m, jejíž dno tvoří chaoticky naskládané a zaklíněné pískovcové bloky. Na východním okraji dutiny vede vertikální otvor do další větší prostory (9 × 4 m, výška 5 m) zvané „Dům objevitelů“, v jejíž závěru 3 metry hluboký kolmý stupeň vede do prostory zvané „Komora“, ve které je umístěno první terčové měřidlo. Z „Dómu objevitelů“ jeskyně dále klesá systémem úzkých puklinových chodeb klínovitého profilu a velmi úzkými průlezy, rozšířenými speleology, tak aby byly průlezné, na dno Velké propasti. Zde jeskyně kaskádovitě klesá až do hloubky -40 metrů, kde dosahuje severní skalní stěny, podél které došlo k odtržení flyšového masívu a vzniku jeskyně. V této hloubce prostory dosahují výšky 10 až 15 metrů a šíře 12 metrů. Nejnižší partie jeskyně tvoří soustava velmi úzkých, nad sebou uložených těžce prostupných puklinových chodeb, stupňovitě klesajících do hloubky 57,5 m. Nejhlubší bod (-57,5 m) byl prolongačními pracemi dosažen na dně „Východní části“, kterou tvoří systém velmi úzkých puklin s velkým množstvím volně zaklíněných skalních bloků a suti. Na dno „Západní části“ vede několik průlezu mezi naskládanými skalními bloky a tvoří jej rozsedlinová prostora o rozměrech 10,5 × 1,3 m, vysoká 8 m. Pískovcové lavice zde dosahují značných mocností (až 5 metrů) a jsou jen minimálně přerušovány pozicemi jílovcových vrstev. Zde je umístěno druhé terčové měřidlo. Na dně prostory je úzký průlez, vedoucí do 5 metrů hluboké pukliny, která je nejhlubší částí „Západní části“. Dna prostor jsou pokryty vrstvami hliněných sedimentů a pískovcové suti (Wagner a kol., ZO ČSS 7-01 ORCUS – speleologická dokumentace; Servus 2004; Müller & Wolf 2014.).

Vertikální řez Kněhyňskou jeskyní (Wagner J. 2025)

Hydrologie oblasti

Hlavní hřeben Radhošťské hornatiny, který se na území výše položené NPR Kněhyně na vrcholu Čertova mlýna lomí ze směru východ-západ prudce k jihu, je současně evropským rozvodím. Hlavní evropské rozvodí mezi Černým a Baltským mořem vede hřebenem mezi Hrčavou a Bukovcem přes vrchol Gírové do sedla nad Mosty, dále na vrchol Velkého Polomu a pokračuje hřbetem po státní hranici se Slovenskem na Bumbálku. Pak dále na vrchol Vysoké, přes sedlo Hlavaté na vrchol Čertova mlýna a pokračuje hřebenem na Tanečnici a Radhošť. Přechází přes sedlo Pinduly na Velký Javorník a hřebenem Hodslavického Javorníku do sedla u Hodslavic.

Severozápadní svahy Kněhyně jsou odvodňovány do Bystrého potoka, který je přítokem Lubiny, východní část a tím i prostor ZCHÚ gravituje k Čeladence, a to buď Magurkou či dalšími jejími drobnými levostrannými přítoky a patří tedy k úmoří moře Baltského (Demek a kol. 1987, Menčík a kol 1983, Hradecký 2004, Müller a Wolf 2014).

Geologická a geomorfologická charakteristika území

Moravskoslezské Beskydy jsou budovány flyšovými mořskými sedimenty křídového až paleogenního stáří, které byly v průběhu karpatského vrásnění vyzdviženy a přesunuty v několika příkrovových jednotkách. Převážná část pohoří náleží slezskému příkrovu, zejména jeho godulskému vývoji; pouze na jižním okraji se projevuje násun příkrovu magurského. Zcela dominantní stavební jednotkou Radhošťské hornatiny jsou vlastní godulské vrstvy, zatímco ostatní flyšové členy se zde vyskytují jen okrajově.

V prostoru přírodní památky se vyskytují výhradně vlastní godulské vrstvy, členěné na spodní,

střední a svrchní. Jejich celková mocnost v této oblasti dosahuje až několika tisíc metrů. Spodní godulské vrstvy tvoří rytmické střídání pískovců s jílovcí; pískovcové lavice dosahují mocnosti 60 cm až 1 m. Ve středních godulských vrstvách střídají vrstvičky jílovců (do 10 cm) mocné glaukonitické pískovce o mocnosti 2–4 m. Tyto pískovce jsou jemně až středně zrnité, masivní a všesměrné.

Území PP Kněhyňská jeskyně leží v centrální části godulských vrstev, kde se střídají mocné glaukonitické pískovce s polohami jílovců a slepenců. Jeskynní prostory vznikly podél tektonických poruch a puklin, které vznikly během třetihorního vrásnění a následně byly výrazně remodelovány periglaciálními a gravitačními procesy. Intenzivní mrazové zvětrávání a gravitační posuny způsobily rozvolnění a pohyb pískovcových bloků, jejichž sesuvy a překryvy vytvářely puklinové chodby, dutiny a propasti. Tyto struktury byly později překryty sutí a pokryvnými hlínami a zarostly vegetací. Na území jeskyně se vyvinuly skeletovité horské podzoly.

Radhošťská hornatina představuje výrazně izoklinální strukturně erozní denudační reliéf, se sklonem svahů dosahujícím v průměru téměř 16°, což je nejvyšší hodnota v rámci České republiky. Nejvyšším vrcholem je Smrk (1276 m), dalšími významnými vrcholy Kněhyně (1257 m), Čertův mlýn (1207 m), Radhošť (1129 m), Noříč (1074 m) a Tanečnice (1048 m).

Rozsedlinový jeskynní systém Kněhyňské jeskyně se vyvinul podél tektonických poruch severo–jižního a východo–západního směru. Na severovýchodním svahu Kněhyně se tyto poruchy projevují jako rozsáhlá odlučná oblast sesuvu o délce 300–400 m, podél níž vystupují vstupy do podzemních prostor. Na jižním svahu se nachází další odlučná oblast sesuvu spojená s poruchou ve směru východ–západ, pod níž leží vstup do Kněhyňské jeskyně. Jeskyně je predisponována právě křížením těchto tektonických linií.

V podzemních prostorách probíhají dlouhodobá měření dokumentující neustálý pohyb bloků související s gravitačními deformacemi svahů. Aktivizace těchto pohybů byla zaznamenána při povodních v roce 1997. Dlouhodobé měření extenze a kontrakce potvrzuje postupné uzavírání některých puklin; např. podle Pavlici (1984) se hloubka jeskyně mezi 60. lety a rokem 1984 zmenšila z 72,5 m na 57,5 m (Menčík a kol. 1983, Demek a kol. 1987, Foldyna 1968, Hradecký 2004, Pavlica 1984, Servus 2004, Müller a Wolf 2014).

Botanická a zoologická charakteristika

Oblast, v níž se ZCHÚ nachází, je podle biogeografického členění České republiky (Culek a kol. 1996) řazena do provincie středoevropských listnatých lesů, podprovincie karpatské a beskydského bioregionu (3.10). Podle regionálního fyto geografického členění (Skalický 1988) spadá do fyto geografického obvodu Karpatské oreofytikum, fyto geografického okresu Moravskoslezské Beskydy (99), podokresu Radhošťské Beskydy (99a).

Přímo v jeskynním ekosystému se nevyskytují vyšší rostliny a vegetace se vztahuje pouze k povrchovým partiím v okolí vstupu. K území nejsou k dispozici žádné cílené botanické inventarizační průzkumy; popis vychází z obecné znalosti stanovištních poměrů Radhošťské hornatiny a místního šetření.

V okolí vstupu se nacházejí skalní bloky a několik ponechaných bukových výstavek jako pozůstatek původního porostu. Zbytek plochy tvoří převážně smrková mlazina. V bylinném patře dominuje třtina chloupkatá (*Calamagrostis villosa*). Přítomny jsou i běžné karpatské horské druhy, např. papratka samičí (*Athyrium filix-femina*), papratka horská (*Athyrium distentifolium*), brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*) a věsenka nachová (*Prenanthes purpurea*, Culek a kol. 1996, Skalický 1988, místní šetření, Müller a Wolf 2014.).

Území je významné především jako zimoviště letounů. Systematická zoologická data jsou k dispozici pouze pro tuto skupinu; pro ostatní skupiny živočichů nebyly dosud provedeny cílené inventarizační průzkumy. Sledování zimoviště v Kněhyňské jeskyni probíhá dlouhodobě, v současnosti zejména v gesci ZO ČSS 7-01 ORCUS Bohumín a v rámci celostátního programu „Zimní sčítání netopýrů na zimovištích ČR“, koordinovaného Českou společností pro ochranu netopýrů (ČESON). V posledních letech je monitoring prováděn opakovaně v průběhu jednoho hibernačního období, aby byla zachycena vnitrosezónní dynamika početnosti a rozložení zimujících jedinců v

jeskyni. Zimní sezóna 2022/2023 zahrnovala pět kontrol, které potvrdily výrazné změny početnosti během zimy, zejména u netopýra velkého (*Myotis myotis*), jehož počty byly na konci období řádově vyšší než na jeho počátku. Tyto výsledky potvrzují mimořádný význam Kněhyňské jeskyně jako stabilního a dlouhodobě využívaného zimoviště letounů v Moravskoslezských Beskydech (Wagner 2023, Servus 2004, Müller a Wolf 2014).

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Lišejníky			
puklérka sivá <i>Platismatia glauca</i>		NT	nad jeskyní na buku, bohatě, 5. 12. 2020.
Cévnaté rostliny			
hořec tolitovitý <i>Gentiana asclepiadea</i>	ohrožený		Starý rozpadající se porost se zmlazením, balvanitá suť, 8. 8. 2013
Obojživelníci			
mlok skvrnitý <i>Salamandra salamandra</i>	silně ohrožený	VU	pravidelně zjišťován v jeskyni, jednotky ex., 15. 9. 2020 3 ex.
Ptáci			
jeřábek lesní <i>Bonasa bonasia</i>	silně ohrožený	VU	pravidelně zjišťován v lesním prostu na území PP a v blízkém okolí
Savci			
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	kriticky ohrožený	NT	prostory jeskyně, pravidelný výskyt (hibernace), prudké výkyvy v početnosti nasvědčují, že se zde nachází dosud neobjevené prostory, 30. 12. 2023 17 ex., 24. 3. 2024 72 ex.
netopýr brvitý <i>Myotis emarginatus</i>	kriticky ohrožený	NT	prostory jeskyně, pravidelný výskyt do 10 ex., např. 30. 12. 2023 5 ex.
vrápenec malý <i>Rhinolophus hipposideros</i>	kriticky ohrožený	VU	prostory jeskyně, pravidelný výskyt (hibernace), v posledních letech nárůst početnosti, 9. 2. 2014 163 ex., 3. 3. 2024 456 ex.
netopýr vousatý <i>Myotis mystacinus</i>	silně ohrožený	---	prostory jeskyně, nepravidelný výskyt, 20.11.2022 2 ex.
netopýr Brandtův <i>Myotis brandtii</i>	silně ohrožený	---	prostory jeskyně, nepravidelný výskyt, poslední pozorování 17. 3. 2012 1 ex.
netopýr severní <i>Eptesicus nilssonii</i>	silně ohrožený	---	prostory jeskyně, nepravidelný výskyt, zjišťován hlavně v 70. a 80. letech, v posledních letech ojediněle
netopýr řasnatý <i>Myotis nattereri</i>	silně ohrožený	---	prostory jeskyně, nepravidelný výskyt, druh byl zaznamenáván v minulosti, dnes již jen vzácně
netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	silně ohrožený	---	prostory jeskyně, nepravidelný výskyt, druh byl zaznamenáván před 20 lety, dnes již jen vzácně
netopýr velkouchý <i>Myotis bechsteinii</i>	silně ohrožený	DD	prostory jeskyně, nepravidelný výskyt, v minulosti zjištěn v letním období
netopýr ušatý <i>Plecotus auritus</i>	silně ohrožený	---	prostory jeskyně, nepravidelný výskyt, spíše vzácně

* dle červených seznamů ČR:

Lišejníky: NT – téměř ohrožený; Liška & Palice (2010)

Obratlovci: VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje; Chobot & Němec (2017)

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Z abiotických disturbančních činitelů má nejpodstatnější vliv narůstající sucho. Vlivem sucha a nárůstu teplot pravděpodobně dochází k ovlivnění výskytu vlhkomilných druhů jako např. mlok skvrnitý nebo druhového zastoupení hibernujících netopýrů. Vlivem sucha by mohlo dojít i ke změně

mikroklimatu ve vlastní jeskyni. Naopak intenzivní přivalové deště by mohly mít vliv na případné sesuvy půdy.

b) biotické disturbanční činitele

Určitý typ nebezpečí mohou znamenat vzrostlé stromy v blízkosti vstupu do jeskyni z důvodu zavalení otvorů při vývratu. Vliv ostatních biotických disturbančních činitelů se zde nepředpokládá.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Jeskyně je známa od nepaměti a první dokumenty o ní jsou z roku 1964, kdy J. Pavlica publikoval mapku jeskyně a uvádí na ní hloubku 70 metrů, což pozdější výzkumy a sledování vyvrátily a nejhluběji průlezné místo v jeskyni leželo v hloubce 48,5 m.

Návrh na vyhlášení jeskynního systému za chráněný přírodní výtvar byl podán Josefem Wagnerem ze ZO České speleologické společnosti 7-01 ORCUS dne 10. 10. 1983. Vyhlášovací řízení probíhalo do roku 1990, kdy byl vyhláškou ONV ve Frýdku-Místku dne 15. 3. 1990 určen chráněný přírodní výtvar Kněhyňská jeskyně.

Od roku 1970 do dnešního dne se výzkumem, sledováním a dokumentací zabývá Základní organizace České speleologické společnosti ORCUS z Bohumína. Postupně provedli členové ORCUSu podrobné mapování jeskyně a prolongačními pracemi se podařilo objevit současné nejnižší položené části jeskyně (-57,5 m). Jeskyně se tak stala nejhlubší pseudokrasovou jeskyní flyšové oblasti Západních a Východních Karpat a nejhlubší pseudokrasovou propastí střední Evropy. V jeskyni probíhalo sledování změn mikroklimatu (14 let) a v říjnu 2003 byla na dvou místech v jeskyni instalována dvě terčová měřidla ke sledování dynamiky pohybu v masívu Kněhyňského hřebene, jedno v hloubce -26 m a druhé v hloubce -46 m. Terčová měřidla tak nahradila indikační skříčka, která do té doby indikovala pohyby pískovcových bloků a lavic. Odečítání provádějí členové ZO ČSS 7-01 Orcus Bohumín.

Od doby svého vyhlášení je území přírodní památky součástí chráněné krajinné oblasti Beskydy, v rámci soustavy Natura 2000 od roku 2004 součástí ptačí oblasti Beskydy a od roku 2005 také evropsky významné lokality Beskydy (CZ0724089). Na území přírodní památky jsou předmětem ochrany přírodní stanoviště 8310 jeskyně nepřístupné veřejnosti a druh netopýr velký (*Myotis myotis*), které jsou zároveň předměty ochrany evropsky významné lokality Beskydy. Netopýr velký je navíc druhem prioritním dle přílohy II směrnice o stanovištích. Jeskyně představuje jedinečný geomorfologický a mikroklimatický fenomén, který umožňuje zimování celé řady druhů letounů včetně těch evropsky významných. Tím lokalita významně přispívá k naplňování cílů ochrany soustavy Natura 2000. Stabilní mikroklima jeskyně a její relativní odloučenost od rušivých vlivů činí z lokality jedno z klíčových zimovišť v rámci Západních Karpat. Význam území je potvrzen i v dokumentu Soubor doporučených opatření pro EVL Beskydy, kde je Kněhyňská jeskyně výslovně uvedena jako jedna z hlavních lokalit zimních kolonií netopýra velkého. Ochrana této lokality má tedy nejen lokální, ale i nadregionální význam z hlediska ochrany přírody v rámci Evropské unie.

b) lesní hospodářství

V prostoru vyhlášeném jako přírodní památka byly porosty obhospodařovány běžným způsobem jako lesy hospodářské. Z historických leteckých snímků je patrné, že les, jehož zbytky dnes tvoří 14 ponechaných bukových výstavků, byl smíšený buko-jehličnatý, pravděpodobně bukosmrkový.

Později byla plocha holosečně vytěžena a zalesněna smrkem. Dnes se v prostoru vymezeném jako přírodní památka nachází na většině plochy smrková mlazina.

c) myslivost

Dle ÚHÚL je PP Kněhyňská jeskyně součástí honitby CZ8107206015 Kněhyně.

d) rekreace a sport

V blízkosti ZCHÚ není značená turistická trasa. Nejbližší značené turistické cesty jsou vedeny přes NPR Kněhyně – Čertův mlýn (z Pusteven přes vrchol Čertova mlýna do sedla Kněhyně, dále pak přes Malou Stolovou na Čeladnou /červená/. Z Pusteven přes Čertův mlýn vede naučná stezka /značená cesta/ směrem k Martiňáku a do Horní Bečvy /zelená/.) Vlastní ZCHÚ je vyznačeno v turistických mapách spolu s lesními cestami. Souřadnice udávající polohu jeskyně jsou sdíleny v rámci sociálních sítí. Území je poměrně často navštěvováno, včetně zájemců o sestup do jeskyně.

e) jiné způsoby využívání

Jeskyně je využívána speleology k výzkumné činnosti. V minulosti byla v jeskyních sledována mikroklimatická data – vlhkost a teplota. Sledovány byly a dosud jsou posuny kamenných bloků a je prováděn monitoring společenstev netopýrů zimujících v jeskyni.

Jeskyně byla jedním z objektů výzkumu projektu Ochrana vybraných jeskyní a krasových jevů ve zvláště chráněných územích ČR, který probíhal v letech 2019-2023.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

- CHOPAV Beskydy vyhlášenou Nařízením vlády České socialistické republiky č. 40/1979 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod
- Lesní hospodářský plán pro Lesní hospodářský celek (LHC) BOO Ostravice na období platnosti 2015–2024.
- Plán péče o CHKO Beskydy na období 2019 - 2028
- území PP je v překryvu s Evropsky významnou lokalitou CZ0724089 Beskydy, zřízenou nařízením vlády (nařízení vlády ČR č. 2/2025 Sb. ze dne 18. 12. 2024, kterým se mění nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů a mezinárodních smluv, 9. 1. 2025, ročník 2025, částka 2/2025). Pro EVL Beskydy byly vydány Souhrny doporučených opatření platné od 1. 2. 2021 (č. j. MZP/2021/630/192).
- území PP je v překryvu s Ptačí oblastí Beskydy (Nařízení vlády č. 687/2004 Sb. ze dne 8. prosince 2004, kterým se vymezuje Ptačí oblast Beskydy. In: Sběrka zákonů, 31. prosince 2004, roč. 2004, částka 232)

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přírodní lesní oblast	40 - Moravskoslezské Beskydy
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	714501, BOO Ostravice
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	0,7
Období platnosti LHP	1. 1. 2025 – 31. 12. 2034
Organizace lesního hospodářství	Biskupství ostravsko-opavské

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast:				
Soubor lesních typů (SLT)*	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
6N	Kamenitá smrková bučina	SM 4, JD 2, BK 4, KL	0,43	61
6S	Svěží smrková bučina	BK 4, SM 3, JD 3	0,28	39
Celkem			0,71	100

Příloha:

M4 – Lesnická mapa typologická

2.4.2 Základní údaje o útvech neživé přírody

Vzhledem k tomu, že objekty neživé přírody jsou hlavním předmětem ochrany PP Kněhyňská jeskyně, jsou podrobně popsány již v kap. 2.1.

Přílohy:

T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

M5 – Horizontální mapa jeskyně

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

druh:	S3B – Jeskyně nepřístupné veřejnosti	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha min. 0,7 ha	Rozloha jeskyně zůstává nezměněná, odpovídá indikátoru.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
zachování mikroklimatu	Mikroklima jeskyně je stabilní.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
bez antropogenního poškození	V jeskyni nedochází k antropogenním zásahům, morfologie zůstává přirozená. Vnější vlivy jsou zatím bez dopadu.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

B. druhy

druh:	společenstvo letounů	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
vrápenec malý - každoroční výskyt v době zimování, nižší stovky jedinců	Druh hibernuje na lokalitě každoročně. V současné době se pravděpodobně jedná o nejvýznamnější zimoviště druhu v rámci CHKO Beskydy. 3. 3. 2024 zde bylo zaznamenáno 456 ex. Změny v početnosti v zimním období nasvědčují existenci dosud neznámých prostor (30. 12. 2023 zde bylo 314 ex.)	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zlepšující se
netopýr velký - každoroční výskyt v době zimování, desítky jedinců	Druh hibernuje na lokalitě každoročně. Změny v početnosti v zimním období nasvědčují existenci dosud neznámých prostor: 2. 1. 2022 zaznamenáno 26 ex., 26. 3. 2022 zaznamenáno 192 ex.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
netopýr vousatý, n. Brandtův, n. severní, n. brvitý, n. řasnatý, n. velkouchý, n. ušatý a n. vodní - nepravidelný výskyt v době zimování, 5× za 10 let jednotky exemplářů	Druhy jako je netopýr vousatý, n. Brandtův, n. severní, n. brvitý, n. řasnatý, n. velkouchý, n. ušatý a n. vodní se na zimovišti vyskytují nepravidelně v jednotkách exemplářů (dnes nepravidelně 1-5 jedinců 3 až 5 krát za deset let).	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

C. útvary neživé přírody

útvary neživé přírody:	Rozsedlinová jeskyně ve flyšových horninách masivu Kněhyně	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
bez antropogenního poškození	Činností člověka došlo v minulosti k některým negativním zásahům do předmětu ochrany (rušení netopýrů). Vstup je zabezpečen mříží se zámkem. V minulosti došlo k opakovanému poškození zabezpečení, kompletně byla uzávěra obnovena v roce 2016. Nyní je zabezpečení v pořádku a funkční.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

Pravidelná kontrola Kněhyňské jeskyně dne 16. července 2017 přinesla zjištění, že v domě nazývaném „Komora“ došlo přímo nad terčovým měřidlem k závalu několika tunovými pískovcovými bloky. Zavalily také nainstalované terčové měřidlo, přestože právě „Komora“ se jevila jako hodně bezpečná a stabilní jeskynní prostora. V jeskyni je stav sledován od roku 1970.

Obrázek 2: Stav v Komoře rok 2003

Obrázek 1: Stav v Komoře po spadu skalních bloků v roce 2017

Protože v Kněhyňské jeskyni v místě zvaném Komora došlo několikrát k sesuvu a spadu skalních bloků a suti, a tím ke zničení zde zabudovaného terčového měřidla, byla na objednávku Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i. vybudována nad měřidlem ocelová stříška chránící přístroj před spadem menších skalních bloků a suti. Práce byly provedeny v měsíci říjnu 2018.

Obrázek 3: Instalace ochrany terčového měřidla

Obrázek 4: Instalace ochrany terčového měřidla

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Kolize zájmů předmětů ochrany se nepředpokládá.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

Při péči o vegetaci v okolí vstupního prostoru je nutné zachovat rovnováhu mezi potřebou udržet přirozený stín a kryt pro letové trasy netopýrů a potřebou zajistit dlouhodobou průchodnost a funkčnost vstupu do jeskynního systému. Vegetaci v bezprostřední blízkosti vstupu je vhodné ponechat v maximální možné míře; odstraňovat by se měla pouze tehdy, pokud omezuje volný průlet netopýrů nebo brání přirozenému proudění vzduchu do jeskyně.

V prostoru přírodní památky je nutné vyloučit použití těžké lesní techniky (UKT, LKT, SLKT, harvestory). Podle geologických podkladů dochází v oblasti Kněhyňského masivu k dlouhodobému a pokračujícímu pohybu rozvolněných pískovcových bloků. Zvýšené mechanické zatížení povrchu (vibrace, tlak těžké techniky) může nepříznivě ovlivnit stabilitu nadloží a sekundárně i jeskynní prostory, zejména v místech s výraznými rozsedlinami.

Ve vegetaci nad jeskynními prostory je třeba věnovat pozornost dřevinám, které mohou zvyšovat riziko povrchových a svahových pohybů, zejména jedincům vyrůstajícím přímo z bloků nebo z nestabilních skalních stěn. Mladší smrkové porosty a nálety stabilizují povrchové půdy a podporují letové trasy netopýrů, zatímco staré hlubokokořenní stromy rostoucí přímo z blokových sutí nebo z aktivních rozsedlin mohou svým kořenovým systémem narušovat stabilitu uvolněných pískovcových bloků a při vyvrácení iniciovat jejich pohyb. Velké dřeviny vyrůstající ze skalních bloků je proto vhodné individuálně posoudit z hlediska stability a případné zásahy provádět po konzultaci s odborným geologem.

Vzhledem k tomu, že rozsah přírodní památky je menší než skutečný rozsah rozsedlinového jeskynního systému, mohou mít lesnické činnosti a zásahy do svahu v širším okolí (zejména nad a pod PP) významný vliv na stabilitu podzemních prostor. Zvláštní pozornost je nutné věnovat provozu a údržbě lesních cest a svážnic, které mohou měnit povrchový odtok, zatížení svahu a infiltrační poměry. Jak horní lesní svážnice, tak dolní nezpevněná cesta představují potenciální riziko pro stabilitu svahu i hydrologický režim. Jakékoliv zásahy do cest či jejich odvodnění je proto nezbytné posuzovat i z hlediska možného dopadu na jeskynní systém a svahovou stabilitu, ve spolupráci s odborným geologem.

Příloha:

M4 – Lesnická mapa typologická

b) péče o populace a biotopy rostlin a hub

V území přírodní památky ani v jejím bezprostředním okolí nejsou známy žádné populace zvláště chráněných nebo jinak významných druhů rostlin či hub, které by vyžadovaly cílenou péči. Biotopy se omezují na běžné horské lesní porosty a okrajové partie blokové suti u vstupu do jeskyně. Vzhledem k charakteru území a absenci specifických ochranných potřeb není nutné provádět žádná zvláštní opatření na podporu rostlin a hub.

Péče o vegetaci je řešena v části věnované lesním ekosystémům; mimo tato opatření nejsou požadovány další zásahy.

c) péče o populace a biotopy živočichů

Netopýři zimující v Kněhyňské jeskyni vykazují vysokou citlivost na vyrušování, a proto je klíčové udržovat klidový režim lokality. Funkční zabezpečení vstupu je zajištěno instalací mříže,

kteřá zároveň slouží k ochraně návštěvníků před pádem do jeskyně. Mříž musí být konstruována tak, aby umožnila volný průlet netopýřům a zároveň nenarušila proudění vzduchu.

Podle doporučení EUROBATS (2007, viz také Pugh a Altringham 2005) patří rozměr otvorů mezi nejdůležitější technické parametry. Druhy jako vrápenec malý nejsou ochotny prolétat úzkými štěrbinami, a u rodu *Myotis* byl dokonce na jedné lokalitě ve Velké Británii zaznamenán výrazný pokles vletů kvůli příliš těsné mříži (svislý rozměr 130 mm). Za minimální průletný rozměr se proto považuje svislá mezera 150 mm, přičemž vodorovný rozměr by měl být ještě větší – typicky 450–750 mm v závislosti na konstrukci. Na druhé straně je třeba zabránit tomu, aby příliš široké mezery usnadňovaly vandalismus. Vždy je vhodné konzultovat konkrétní řešení s odborníky z České společnosti pro ochranu netopýřů (ČESON).

U vertikálních šachet je doporučeno vybudovat nízký okraj (lem), který zabrání hromadění hrabanky a pádu jiných živočichů do podzemí. Horizontální mříže jsou obecně vhodné – netopýři skrz ně proletují bez problémů a nedochází k ovlivnění mikroklimatu jeskyně.

Mříž je nutné pravidelně kontrolovat a v případě poškození co nejdříve opravit. Opakovaná rychlá oprava poškození působí preventivně a odrazuje vetřelce. Zámek má být nejslabší a nejsnáze nahraditelnou součástí celé konstrukce, ale zároveň chráněný proti snadnému vypáčení či uříznutí.

d) péče o útvary neživé přírody

Cílem péče je zachování rozsedlinového jeskynního systému a jeho přirozené geodynamiky bez nežádoucích antropogenních zásahů. Jeskyně vznikla v důsledku gravitačních procesů ve flyšových pískovcích a nadále se vyvíjí v souvislosti se svahovými pohyby a sesuvnými deformacemi. Z tohoto důvodu je nezbytné vyloučit veškeré činnosti, které by mohly narušit stabilitu svahu nebo způsobit nové poruchy horninového masivu – zejména výstavbu komunikací, hloubení, těžbu kamene nebo trhací práce v širším okolí.

Doporučuje se vyhodnotit vliv stávajících lesních cest nad a pod přírodní památkou na stabilitu svahu a jeskynního systému, především z hlediska změny hydrologického režimu, zatížení svahu, odvodnění a vibrací. Spodní nezpevněná cesta může koncentrovat odtok vody a přispívat k erozi svahu pod jeskyní. Horní svážnice se nachází v oblasti odlučné zóny sesuvu, a její zatížení může destabilizovat horninový masiv. V této souvislosti lze doporučit regulaci využívání cest (důsledným používáním již instalovaných závor), úpravu odvodnění nebo zvážení jejich zrušení. Všechny tyto zásahy by měly být podloženy odborným geotechnickým posouzením.

Vstup do jeskyně by měl být technicky zabezpečen tak, aby nedocházelo k jeho rozšiřování, narušení vstupního portálu nebo jiným terénním úpravám, které by ovlivnily proudění vzduchu či morfologii útvaru.

e) zásady jiných způsobů využívání území

Území přírodní památky Kněhyňská jeskyně není určeno k veřejnému využívání ani k rekreaci. Vstup do podzemních prostor jeskyně je zakázán dle platné legislativy, s výjimkou subjektů, kterým byla udělena výjimka příslušným orgánem ochrany přírody. Vzhledem ke specifickému charakteru geomorfologického útvaru a jeho ochrannému významu je žádoucí minimalizovat i neformální vstupy do bezprostředního okolí vstupního otvoru, kde může docházet k narušení povrchu, uvolnění materiálů nebo porušení mikroklimatických poměrů.

Pravidelný vstup do území je nezbytný pouze pro účely odborného monitoringu zimujících netopýřů, sledování mikroklimatu a dokumentace vývoje jeskynního systému. Tyto činnosti jsou dlouhodobě zajišťovány specializovanými odborníky a speleology, a musí být prováděny v souladu s udělenou výjimkou a s maximálním ohledem na stabilitu horninového prostředí a přirozené podmínky v jeskyni.

Jakékoliv další využití území – včetně výzkumu, speleologického průzkumu, dokumentačních aktivit, fotografování nebo studentských projektů – je možné pouze po předchozím schválení příslušným orgánem ochrany přírody. Speleologická činnost (včetně prolongačních nebo

rekognoskačních prací) musí být vázána na individuálně posouzený režim a podmínky výjimky.

S ohledem na dlouhodobé riziko vandalismu je nutné, aby veškeré mimořádné vstupy do lokality byly organizovány tak, aby nedocházelo k veřejnému šíření informací o přesné poloze vstupu, jeho zabezpečení nebo technickém stavu. Zvláštní pozornost je třeba věnovat digitálním nástrojům – sociálním sítím, mobilním aplikacím a mapovým službám, které mohou na základě sdílené polohy a pohybu uživatelů automaticky vytvářet neoficiální pěšiny či přístupové trasy. Doporučuje se zacházet s těmito daty obezřetně a jejich šíření minimalizovat.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy na lesních pozemcích

Podrobný výčet navrhovaných zásahů v lesních porostech na lesních pozemcích nebyl zpracován, protože les v přírodní památce není předmětem ochrany. Základní doporučení pro lesy na území PP jsou uvedeny v kapitole 3.1.1 a)

b) útvary neživé přírody

Ochrana jeskynního systému jako geomorfologického útvaru vyžaduje zachování jeho přirozené morfologie, stabilního mikroklimatu a geodynamické rovnováhy. Navrhovaná opatření zahrnují:

- udržování vstupního otvoru v nezměněné podobě, včetně technického zabezpečení (mříže), tak aby nedocházelo k narušení přirozené ventilace, k destabilizaci vstupních partií nebo k nežádoucímu pohybu blokového materiálu,
- pravidelnou kontrolu technického zabezpečení vstupu, zejména mechanického stavu mříže a jejího vlivu na proudění vzduchu i stabilitu okolní skalní stěny,
- vyhodnocení vlivu přilehlých lesních cest (zejména horní svážnice a dolní nezpevněné cesty) na svahové poměry a horninové prostředí, včetně odvodnění, zatížení svahu a vibrací způsobených provozem těžké techniky,
- aktivní využívání již instalovaných závor na horní lesní cestě. Je žádoucí, aby přístup po této cestě byl monitorován a omezen pouze na nezbytné účely. Je nutné kontrolovat typ a intenzitu provozu, včetně pohybu těžké techniky, která by mohla negativně ovlivnit stabilitu svahu nad vstupní partií jeskyně.

Všechny uvedené činnosti je vhodné konzultovat s odborníkem v oblasti inženýrské geologie nebo speleologie se znalostí lokality.

Přílohy:

T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Hospodaření v lesních porostech v ochranném pásmu PP vychází ze zásad hospodaření v lesích I. zóny CHKO Beskydy.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Hranice současné PP je vyznačena v terénu. Jednou za období platnosti plánu péče je potřeba provést obnovu pruhového značení. Přírodní památka není zaměřena.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhledávací dokumentace

Zaměřením vstupů do jeskyní bylo zjištěno, že jak vstup do jeskyně (jeskyní), tak většina jeskynního systému se v současné době nachází mimo území PP, tj. **na území PP se dnes nevyskytují předměty ochrany dle vyhledávací dokumentace**. V blízkém okolí pravděpodobně existují další (dnes neznámé) podzemní prostory využívané netopýry pro zimování. Nasvědčují tomu výrazné předjarní změny početnosti letounů. Z těchto důvodů je nutné přehlášení PP v nových hranicích zahrnující také rozsedlinové jeskyně v blízkém okolí.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Bez návrhů.

c) ostatní

Bez návrhů.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Vstup do jeskyně je možný jen se souhlasem orgánu ochrany přírody a to pouze mimo období zimování letounů. Vchod je zabezpečen proti neregulovaným vstupům a tento stav je žádoucí zachovat.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Přírodní památka Kněhyňská jeskyně není určena pro veřejné návštěvy, a vzhledem k ochraně podzemního geomorfologického systému a zimujících netopýrů je vstup do podzemí zakázán. Vzdělávací a osvětové aktivity proto musí být vedeny nepřímou, mimo vlastní území památky, s důrazem na citlivou interpretaci hodnot území.

Navrhuje se:

- zachovat a případně doplnit stávající drobné informační prvky (např. na hraničních sloupcích) – ideálně s možností QR odkazu na další digitální informace,
- zpracovat digitální prezentaci lokality (infografika, webová stránka, krátké video) dostupnou prostřednictvím AOPK ČR nebo spolupracujících organizací,
- využít výstupy spolupráce s odbornými partnery, zejména Základní organizací České speleologické společnosti 7-01 ORCUS Bohumín, Katedrou fyzické geografie a geoekologie Ostravské univerzity a vlastníkem území – Biskupskými lesy, jako podklad pro cílené osvěty, školní programy nebo regionální prezentace,
- zařadit téma nepřístupných jeskyní a jejich ochrany do regionálních environmentálních aktivit (např. Dny Země, školní terénní programy),
- umístit obecnou informaci o beskydských jeskyních na přístupné místo mimo území PP, např. na frekventovanou turistickou trasu nebo do místní naučné stezky, a tím zprostředkovat veřejnosti hodnoty území bez rušivého vstupu.

Důležitou součástí osvětových aktivit je také omezení šíření přesných údajů o poloze, přístupu a zabezpečení vstupu do jeskyně, a to zejména v online prostředí a mobilních aplikacích. Osvětové výstupy by měly podporovat respekt k uzavřeným zimovištím a hodnotám podzemní přírody.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Je nutné pokračovat v každoročním monitoringu letounů na zimovišti, který probíhá v rámci celostátního sčítání zimujících netopýrů (ČESON). Význam má rovněž dlouhodobé sledování

mikroklimatických podmínek (teplota, vlhkost, proudění vzduchu), zejména v souvislosti s ochranou hibernujících druhů a udržení funkčnosti jeskynního prostředí.

Doporučuje se rovněž systematický monitoring fyzického stavu jeskyně, zahrnující pozorování sesuvných jevů, pohybů bloků, případných destrukcí stropů či zúžení průletových tras. Pravidelná kontrola stavu vstupního otvoru a jeho technického zabezpečení (mříž) je nezbytná jak z hlediska ochrany jeskyně, tak z hlediska bezpečnosti.

S ohledem na geodynamický vývoj jeskyně a její rozšíření mimo současné hranice chráněného území se doporučuje realizace cíleného geomorfologického a geodetického průzkumu, jehož výstupem by byla komplexní mapa jeskynního systému včetně přesného zaměření vstupů, aktivních rozsedlin a svahových struktur. Výsledky by měly sloužit jako podklad pro úpravu hranic přírodní památky tak, aby odpovídaly skutečnému rozsahu chráněného geomorfologického fenoménu.

Zároveň se doporučuje zadání geovědného informačního přehledu (IP), který by shrnul a vyhodnotil dosavadní výzkumy provedené na lokalitě v posledních dvaceti letech (geomorfologie, speleologie, geologie, mikroklíma, chiropterologie), včetně jejich dostupných výstupů a map.

Veškeré navržené výzkumy a monitoringy by měly být koordinovány s odbornými partnery (např. ZO ČSS 7-01 ORCUS Bohumín, Ostravská univerzita, AOPK ČR).

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Zabezpečení vstupu do jeskyně	1 ks	3	50 000
Pruhové značení hranic PP	337 m	1	1 000
Geomorfologický a geologický průzkum, geodetické zaměření (povrch + podzemí), syntéza a vyhodnocení dosavadních výzkumů, mapové výstupy vč. GIS	1	1	300 000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			351 000

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

AOPK ČR (2019): Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Beskydy (CZ0724089). AOPK ČR, 114 s., nepublikovaný dokument.

AOPK ČR. (2024): Nálezová databáze ochrany přírody. – [on-line databáze; portal.nature.cz].

AOPK ČR (2024): Databáze JESO – evidenční list jeskyně P321901B-J-00001.

Andreas M., Cepáková E. & Hanzal V. (2010): Metodická příručka pro praktickou ochranu netopýrů. 2., aktualiz. a dopl. vyd. – AOPK ČR, 94 s.

Anonymus: Rezervační kniha PP Kněhyňská jeskyně. – Ms., depon. in AOPK ČR, odd. Správa CHKO Beskydy, Rožnov p. R.

Baroň I., Bečkovský D., Míča L. (2014): Application of infrared thermography for mapping open fractures in deep-seated rockslides and unstable cliffs. - Landslides, 11, , s. 15-27.

Buček A. & Lacina J. (1999): Geobiocenologie II, Geobiocenologická typologie krajiny České republiky. – MZLU v Brně.

Culek M. a kol. (1995): Biogeografické členění České republiky. –Enigma, Praha 347 s.

Culek M. a kol. (1996): Biogeografické členění České republiky, II. díl. –AOPK ČR, Praha.

ČESON (různé roky): Zimní sčítání netopýrů na zimovištích ČR. Databáze ČESON, Praha.

Demek J. a kol. (1987): Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. – Academia, Praha, 584 s.

Foldyna J. (1968): Pseudokras v godulských vrstvách dílčího příkrovu godulského (Moravskoslezské Beskydy). Sborník vědeckých prací Vysoké školy báňské v Ostravě. Řada hornicko-geologická, roč. 14, č. 2, s. 83-105.

Hradecký, J. (2004): Geomorfologie NPR Kněhyně–Čertův mlýn. Nepubl. studie, depon. AOPK ČR, Rožnov p.R.

Hromas J. a kol. (2009): Chráněná území ČR, svazek 14 – Jeskyně. – AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 608 s.

Chobot K. & Němec M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda 34: 1–182.

Chytrý M., Kučera T. & Kočí M. [eds] (2001): Katalog biotopů České republiky. –AOPK ČR, Praha.

Kašing M., Skupien P., Matýsek D. (2020): Litologie a biostratigrafie godulského souvrství v Kněhyňské jeskyni. - Zprávy o geologických výzkumech, 53, 1, s. 19-24.

- Kolektiv autorů (2006): Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000. – Planeta, 9.
- Kolektiv autorů (2020): Oblastní plán rozvoje lesů. Přírodní lesní oblast č. 40 Beskydy. – ÚHÚL Brandýs n. L., pobočka: Frýdek-Místek.
- Lenart J. (2015): Morphological patterns of crevice-type caves in sedimentary rocks of the Outer Western Carpathians (Czech Republic). - *Journal of Cave and Karst Studies* 77, 3, s. 165-176.
- Lenart J., Pánek T., Dušek R. (2014): Genesis, types and evolution of crevice-type caves in the flysch belt of the Western Carpathians (Czech Republic). - *Geomorphology*, 204, s. 459-476.
- Liška J. & Palice Z. (2010): Červený seznam lišejníků ČR. – *Příroda* 29: 3–66.
- Menčík E. a kol. (1983): Geologie Moravskoslezských Beskyd a Podbeskydské pahorkatiny. – ÚÚG, Praha.
- Míchal I. & Petříček V. (1999): Péče o chráněná území, II Lesní společenstva. – AOPK ČR, Praha, 713 s.
- Müller J. a Wolf P. (2014): Plán péče o Přírodní památku Kněhyňská jeskyně na období 2015–2024. Nepubl. rukopis, depon. AOPK ČR, Rožnov p. R.
- Neuhauslová Z. & Moravec J. (1997): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. 1:150 000. – Academia, Praha.
- Nováková A. (2021): Přehled výskytu hub v jeskyních a jiných podzemních prostorech České republiky. - *Slovenský kras* 59, 1, s. 59-89.
- Orcus-speleo.cz (2024): Kněhyňská jeskyně – základní údaje. Dostupné z: <https://www.orcus-speleo.cz/jeskyne-moravsko-slezskych-beskyd/knehyne/>
- Pavlica, J. (1964): Puklinová jeskyně na Kněhyni. Interní materiály ČSS / archiv ZO ORCUS
- Pugh M. a Altringham J. D. (2005): The effect of gates on cave entry by swarming bats. *Acta Chiropterologica* 7(2), 293-299
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. – *Studia Geographica* 16.
- Servus M. (2004): Plán péče o Přírodní památku Kněhyňská jeskyně na období 2005 – 2014. Nepubl. rukopis, depon. AOPK ČR, Rožnov p. R.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České socialistické republiky 1*, Academia, Praha, p. 103–121.
- Stemberk J., Hartvich F., Blahůt J. et al. (2017): Tectonic strain changes affecting the development of deep seated gravitational slope deformations in the Bohemian Massif and Outer Western Carpathians. - *Geomorphology* 289, s. 3-17
- Wagner J., Demek J. & Stránil Z. [eds] (1990): *Jeskyně Moravskoslezských Beskyd a okolí*. Praha: Česká speleologická společnost. Edice Knihovna České speleologické společnosti, sv. 18.
- Wagner J. (2001): Zimoviště netopýrů v Nízkém a Hrubém Jeseníku, Oderských vrších a Moravskoslezských Beskydách. – *Vespertilio* 5: 287–302.
- Wagner J. (2021): V říši boha Radegasta. – Bohumín, Josef Wagner. 271 s.
- Wagner J. (2023): Odborná zpráva z činnosti – chiropterologie. ZO ČSS 7-01 ORCUS Bohumín. – Ms., depon. AOPK ČR, Rožnov p. R.
- Wagner J. (2024): Zpráva o odborné činnosti 2024 ZO ČSS 7-01 ORCUS Bohumín. – Ms., depon. AOPK ČR, Rožnov p. R.
- Wagner J. (2025): Zpráva k stavu poznání PP Kněhyňská jeskyně. – Ms., depon. AOPK ČR, Rožnov p. R.
- ZO ČSS 7-01 ORCUS (1964–2024): Měření, prolongační práce a mapy Kněhyňské jeskyně. Nepubl., archiv ZO ORCUS.

4.3 Seznam používaných zkratk

AOPK ČR	– Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
AV ČR	– Akademie věd České republiky, veřejná výzkumná instituce
BOO	– Biskupství ostravsko-opavské
ČESON	– Česká společnost pro ochrany netopýrů
ČSS	– Česká speleologická společnost
EVL	– evropsky významná lokalita
GIS	– geografický informační systém
CHKO	– chráněná krajinná oblast
CHOPAV	– chráněná oblast přirozené akumulace vod
IUCN	– Světový svaz ochrany přírody
JESO	– Jednotná evidence speleologických objektů
KN	– katastr nemovitostí
LHC	– lesní hospodářský celek
LHP	– lesní hospodářský plán
NPR	– národní přírodní rezervace
ONV	– okresní národní výbor
OP	– ochranné pásmo
PK	– pozemkový katastr
PO	– ptačí oblast
PP	– přírodní památka
RP	– regionální pracoviště
SLT	– soubor lesních typů
ÚHUL	– Ústav pro hospodářskou úpravu lesa
ZCHÚ	– zvláště chráněné území
ZO	– základní organizace

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, RP Moravskoslezské

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1 – **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodu 2.4.2 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 – **Lesnická mapa typologická**

Příloha M5 – **Horizontální mapa jeskyně**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Příloha T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

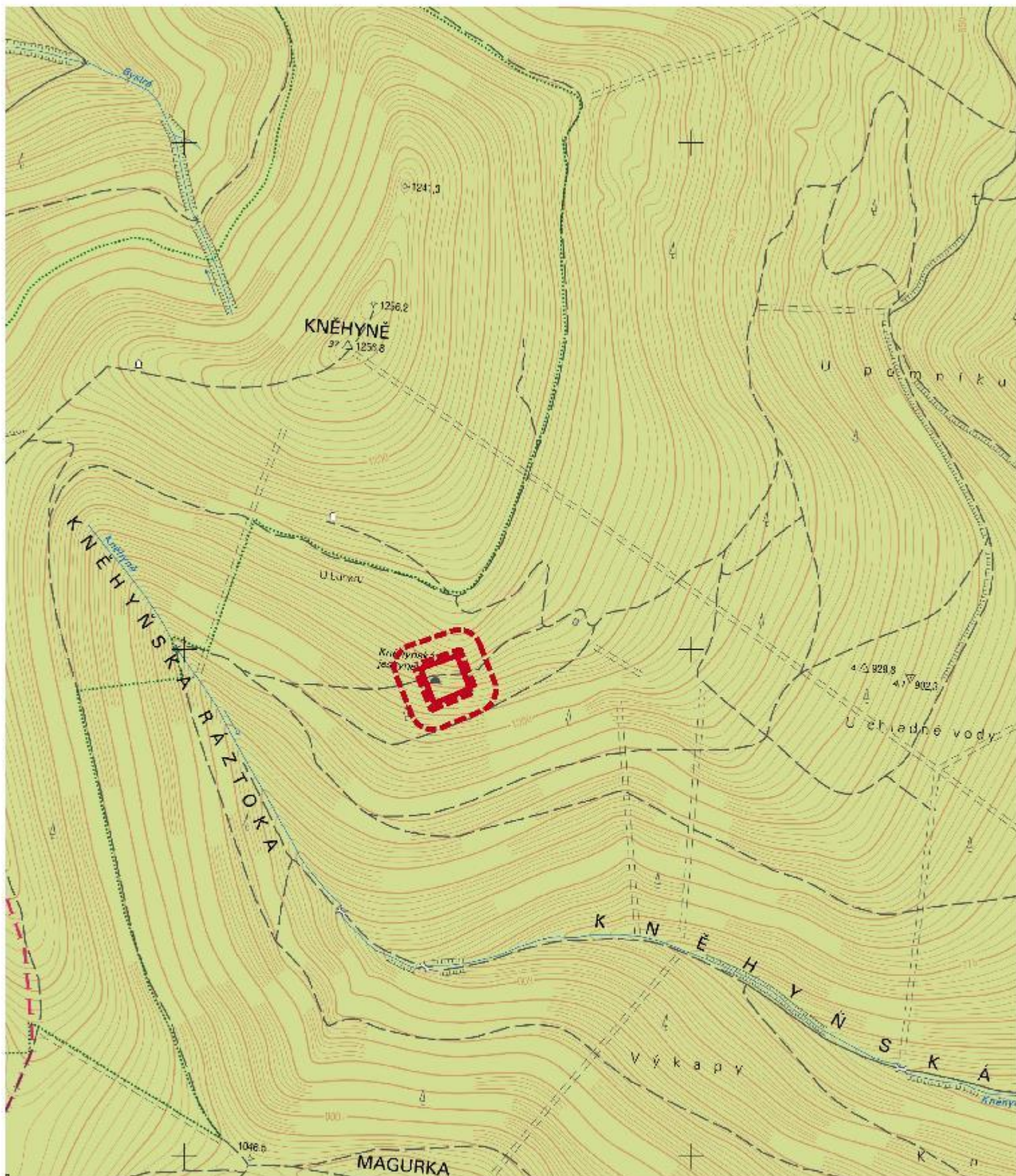
Tabulka k bodům 2.4.2 a k bodu 3.1.2

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	0,7	Podzemní systém rozsedinové jeskyně ve flyšových pískovcích Cíl péče: zachování rozsedinové jeskyně sloužící jako zimní úkryt pro letouny	údržba mříže zabezpečující vstup do jeskyně	1	kdykoli během roku	dle potřeby

naléhavost:

1. stupeň - zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),

Příloha M1: PP Kněhyňská jeskyňe - orientační mapa s vyznačením území

1:10 000

0 250 500 m

hranice PP

hranice ochranného pásma PP

Příloha plánu péče o přírodní památku.

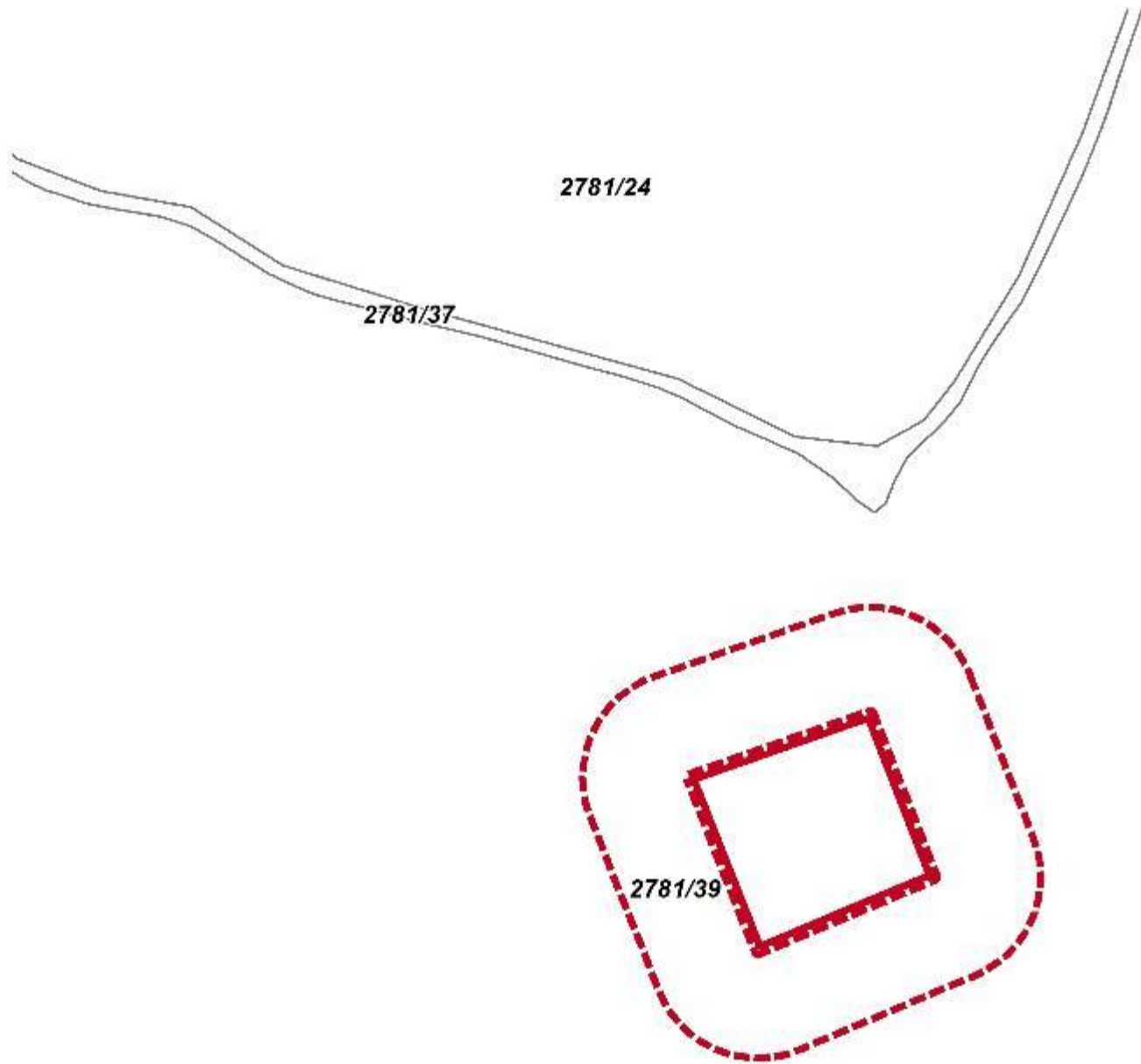
Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Místo sestavení mapy - Rožnov p. R. Rok sestavení mapy - 2024. Kartografické zobrazení S-JTSK

Podkladové zdroje: AOPK ČR 2024, WMS ČÚZK 2024

Příloha M2: PP Kněhyňská jeskyně - katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1:3 000

- hranice PP
- hranice ochranného pásma PP

Příloha plánu péče o přírodní památku.
Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
Místo sestavení mapy - Rožnov p. R. Rok sestavení mapy - 2024. Kartografické zobrazení S-JTSK

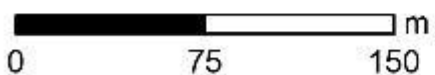
Podkladové zdroje: AOPK ČR 2024, WMS ČÚZK 2024

Příloha M3: PP Kněhyňská jeskyně - Mapa dílčích ploch a objektů

© ČÚZK

1:3 000

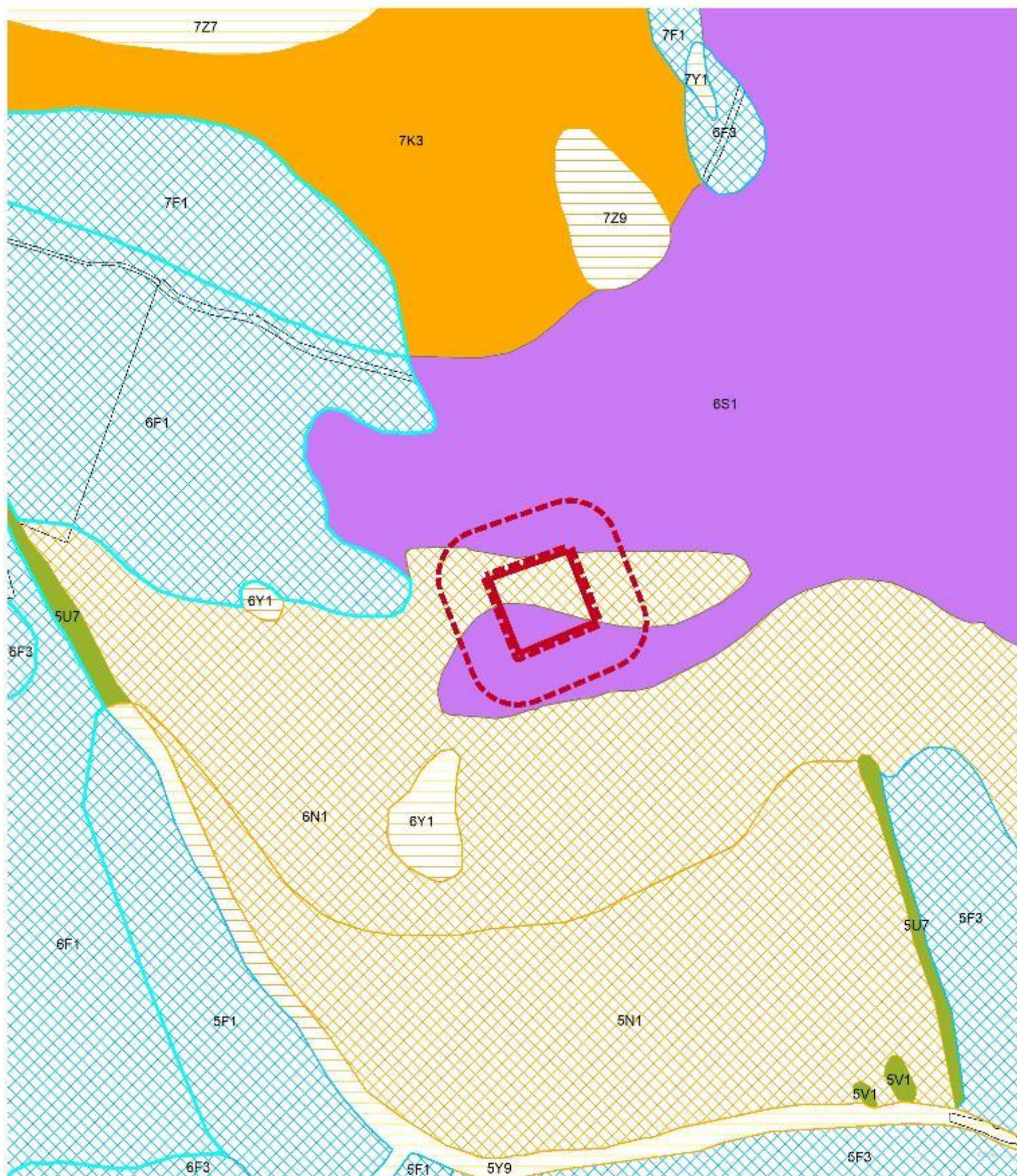
- hranice dílčí plochy
- hranice PP
- hranice ochranného pásma PP

Příloha plánu péče o přírodní památku.
Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
Místo sestavení mapy - Rožnov p. R. Rok sestavení mapy - 2024. Kartografické zobrazení S-JTSK

Podkladové zdroje: AOPK ČR 2024, WMS ČÚZK 2024

Příloha M4: PP Kněhyňská jeskyně - lesnická mapa typologická

1:5 000

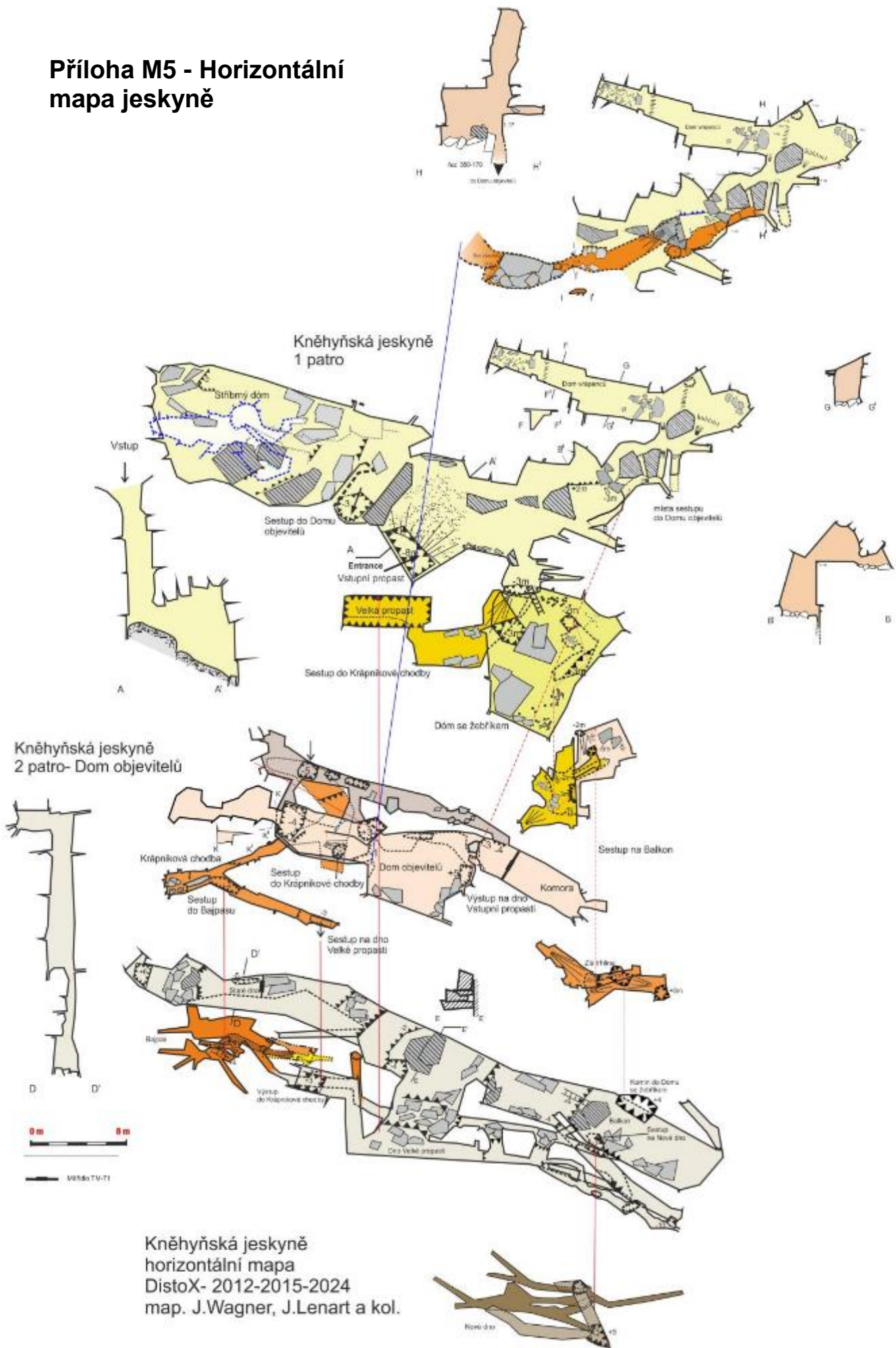

- hranice PP
- hranice ochranného pásma PP

Příloha plánu péče o přírodní památku.
Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
Místo sestavení mapy - Rožnov p. R. Rok sestavení mapy - 2024. Kartografické zobrazení S-JTSK

Podkladové zdroje: AOPK ČR 2024, WMS ČÚZK 2024. ÚHUL 2024

Příloha M5 - Horizontální mapa jeskyně

Kněhyňská jeskyně
horizontální mapa
DistoX- 2012-2014-2024
map. J.Wagner, J.Lenart a kol.